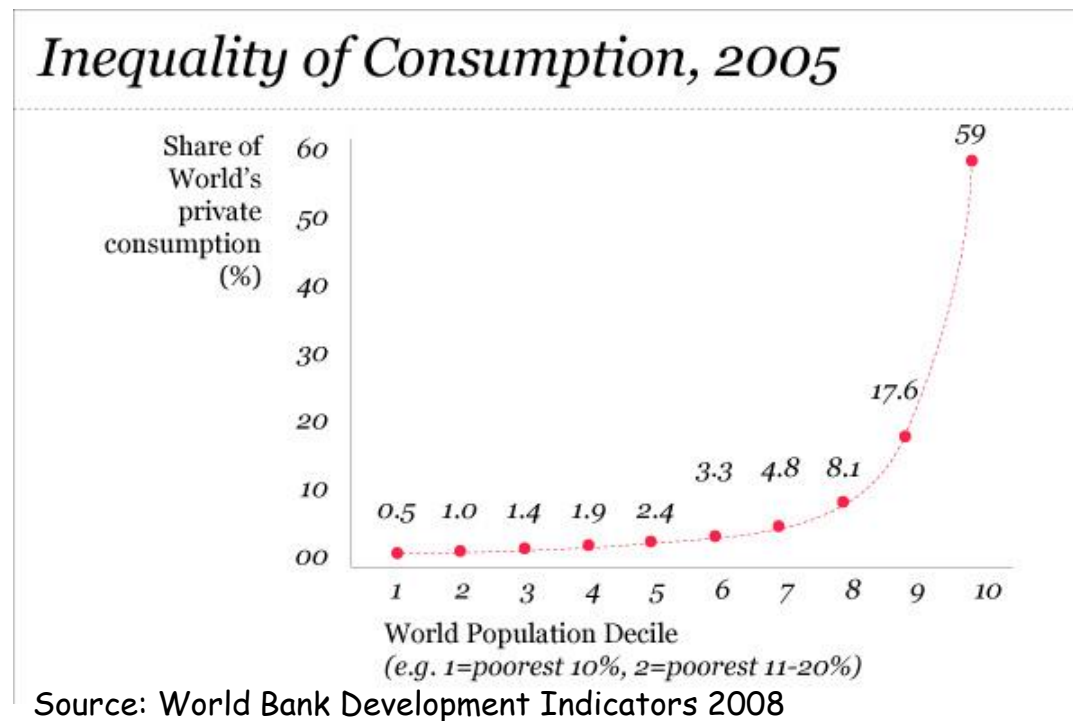

Miért fogyasztunk túl sokat?

Darek Gondor United Nations University

(DEVELOPMENT & SOCIETY : Energy, Economics
2009•12•14)

A fogyasztás egyenlőtlensége, 2005

Evolúciós gyökerek

- Kezdetben ritkán lakott területeken, vadászó-gyűjtögető csoportokban éltünk, az erőforrások problémája a lokális hozzáférhetőség volt.
- A korai emberi társadalmak primitív és nem hatékony módszerekkel rendelkeztek az erőforrások begyűjtésével, így azok a közösségek, amelyek felvirágzottak, magas fogyasztási arányokat és új innovációkat fejlesztettek ki az erőforrások gyűjtésére. **Erős identitást** építettek ki **saját közösségükkel, versenyszellemet másokkal szemben,** valamint **rövid távú gondolkodást** (a jövő jelentőségének leértékelése).
- Az egyik alapvető emberi szükséglet az **élelmiszer**: amelynek felhalmozása más erőforrásokkal együtt közvetlenül kapcsolódik a szaporodási képességhez és a család eltartásához.
- A második legnagyobb emberi szükséglet a **szaporodáshoz szükséges partnerek** biztosítása volt. Nem meglepő módon úgy tűnik, hogy azok, akik vadászati készségeikkel vagy státuszukkal több erőforrást tudtak biztosítani, szaporodótársak közül is a legkívánatosabbat tudták választani.

Relatív elégedettség és túlfogyasztás

- Bizonyos madárfajok hím példányai (amelynek párzási rituáléi leginkább hasonlítanak az emberére) sok energiát szánnak arra, hogy bonyolult, színes és látszólag haszontalan jelzéseket építsenek az erdő talaján; ezzel jelzik a nősténynek, hogy egészséges, tehetséges egyének.
- A kutatók úgy vélik, hogy az emberek ugyanezért vásárolnak jachtokat, számos autót és drága ékszereket. Ez a túlfogyasztási minta csak fokozódik, ahogy feljebb lépünk a társadalmi ranglétrán, és úgy tűnik, hogy kevés köze van az alapvető életszükségletek kielégítéséhez.
- Vagyis, ha elég sikeresek leszünk ahhoz, hogy jachtokat és drága autókat birtokoljunk, a vagyon abszolút mennyisége nem telíti a fogyasztási hajlandóságunkat - mert hajlamosak vagyunk másokkal összemérni magunkat, akiknek jachtja és drága autója van, és ez **csökkenti a relatív elégedettséget**, versengésre, tehát további túlfogyasztásra sarkall. (J. F. Helliwell által gyakran idézett kutatások azt mutatják, hogy a boldogság szintje az Egyesült Államokban évente 10 000 dolláros jövedelmi szinten a legmagasabb, ezt követően a boldogságot a relatív vagyon határozza meg.)

A létezés versenye és a társadalmi hierarchia

- A „mi” és „ők” gondolat létfontosságú volt, amikor az emberek területi sávokban éltek, és összefogtak a közös ellenségekkel szemben. **A csoporthoz tartozás biztonságot nyújtott a „más” csoportok agressziójával szemben, és eszközöket biztosított az együttműködésre.** A csoporton belül, persze mindig létezett egy hierarchia, amely lehetővé tette az erőseknek a **kapcsolatok és az erőforrások kontrollját.** Az evolúciós alkalmasság szempontjából a legerősebb egyednek volt lehetősége a legtöbb gént továbbítani, miközben megkapta a csoport védelmét.
- **De!**
- Az új globális problémák, például a szegénység, az éghajlatváltozás és a biológiai sokféleség csökkenése miatt most arra kérnek bennünket, hogy legyünk **globális polgárok, és törődjünk azokkal, akikkel soha nem találkoztunk,** és azokkal a területekkel, amelyeket soha nem látogatunk meg. Ez ellentmond evolúciós múltunknak.

A kultúra és az eszmék fejlődése

- Hogyan tehetjük mégis hasznossá, vagy akár győzhetjük le a bennük gyökerező tulajdonságainkat? Minden bizonnyal vannak módok arra, hogy az emberi tulajdonságokat figyelembe vegyük és felhasználhassuk a fenntartható jövő útjainak megvalósításában.
- Az egyéni érdekeinket kell kihasználni (**részvételi demokrácia**), hogy politikai támogatást harcoljunk ki a progresszív ötletek megvalósításához (pl. CO₂ kibocsátást szabályozó törvények)
- Az egyéni érdekek **politikai érvényesítésének** másik módja a jutalmazás és büntetés. (kanadai tonhalhalászat)
- Gyakran rámutatunk arra, ami egyedivé teszi az embereket - nyelvünk, intelligenciánk, művészetünk és kultúránk - **mint a kulturális evolúció gyökere**. Gyermekeink **környezeti nevelése** nem más, mint **ötletek és értékek fejlesztése és továbbadása** olyan társadalmakban, amelyeknek sok szabadidejük van, miután kielégítették megélhetési szükségleteiket.

-
-
- Vannak bizonyítékok, amelyek azt mutatják, hogy egyre inkább magunknak élünk, lemondunk a szaporodásról, élvezzük az életet a reprodukív kor után is, a konfliktushelyzetekben az együttműködés irányába fordulunk, humor és személyiség alapján választunk partnereket. **A kulturális evolúció gyorsabb és erőteljesebb lehet, mint a bennünk rejlő ösztöneink.** Modern környezetünk helyi központúból globálisra változott, és biológiailag nem értük utol. Az elképzeléseinknek kell áthidalniuk a különbséget.